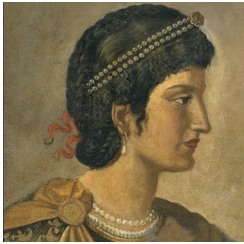

Sv. Pulcheria, cisárovná

10. septembra 2023 ✚ Svätec týždňa

Životopisné údaje

Rímske cisárstvo spravoval do roku 408 Flavius Arcadius, ktorý so svojou manželkou Eudoxiou splodil štyri dcéry: Flavillu (tá pravdepodobne zomrela v ranom veku), Pulcheriu, Arcadiu, Marinu a jedného syna, Theodosia,

neskoršieho cisára Theodosia II. V čase otcovej smrti mala vtedy najstaršia dcéra Pulcheria desať rokov, syn Theodosius bol len osem rokov starý.

Starostlivý zomierajúci otec ustanovil svojim nedospelým sirotám za vychovávateľa a poručníka zbožného a vysokoučeného Anthemia, ktorý dietky vychovával v bázni Božej a vo všetkých kresťanských cnostiach. Medzi všetkými cisárskymi sirotami Pulcheria vynikala vo vedách a v kresťanskej dokonalosti. Vedela nielen dokonale po grécky a latinsky, lež aj všetky svetské a teologické vedy, keď roku 414 ako šestnásťročná panna zasadla so svojim bratom Theodosiom na cisársky trón.

Svojmu mladšiemu bratovi Theodosiovi zaopatril výborných učiteľov, ktorí ho viedli k spravovaniu vysokého cisárskeho úradu; ona sama ho učila, ako sa má vrúcne modlievať k Bohu, ako má horlivo zastávať katolícku vieru: lebo bola presvedčená, že najkrajšie vlohy a najhlbšia svetská učenosť a vladárska múdrosť bývajú márne a škodlivé, ak niet pravého náboženstva a zbožného života.

Modlievala sa horlivo s mladým cisárom aj spolu s dvoma mladšími sestrami, takže cisársky dvor sa podobal viac na kláštor, než na hlučný palác. Určené boli presné hodiny pre nábožnosť a čítanie náboženských spisov; skromné pokrmy požívala mladá cisárska rodina spoločne, zvyšný čas bol venovaný štátnym záležitostiam, učeniu sa užitočným vedám a ručným prácam, ako aj kajúcny a milosrdný skutok. Do komnát, v ktorých Pulcheria bývala so sestrami, nemal prístup žiaden mužský člen dvora. S radcami nehovorievala, len verejne. Grécky a latinsky hovorila ako učenec, v teológii bola zbehlá ako kňaz.

Záležitostiam štátu venovala veľkú pozornosť a vždy sa radila s Bohom a s múdrymi zbožnými radcami. Vo svojej pokore sa snažila, aby sláva každého zdarného podujatia patrila bratovi Theodosiovi. Už v útlej mladosti zložila slávny sľub ustavičnej čistoty a k tomu pripravovala aj svoje mladšie sestry Arcadiu a Marinu. K tomuto zbožnému životu napomínal Pulcheriu spis, ktorý napísal sv. Attikus, konštantínopolský biskup, *«O viere a panenskej nevinnosti»*.

Johann Christoph Storer, *Velkorysost cisárovnej Pulcherie* (1644)

zdroj: wikimedia commons / NGA 139310

V tomto spise vyvrátil nezvratnými dôkazmi Nestoriove bludy a podal pravidlá k zachovaniu panenskej nevinnosti. Pri zbožnom vladárovi krajina prekvitala a Božie požehnanie javilo sa všade. Chudobným obciam dala Pulcheria vystavať kostoly a obdarovala ich všetkým, čo bolo potrebné k Božím službám. Pre chudobných poddaných vystavala opatrovne, pre chorých nemocnice. Sama šila rúcha pre kostoly a pre chudobných. Poddaní si ju ctili ako svoju dobrú matku.

Ostatky sv. Jána Zlatoústeho (Chryzostoma) dala Pulcheria slávnostne pochovať v apoštolskom chráme v Konštantínopole. Jej príklad nasledoval aj jej brat a spolucisár Theodosius. Do Jeruzalema poslal zlatý, drahými kameňmi zdobený kríž, ktorý mal byť postavený v chráme na Kalvárii. Jeruzalemský biskup mu z vďačnosti poslal do Konštantínopolu pravú ruku prvého mučeníka svätého Štefana. V noci, keď tie drahocenné ostatky mali byť donesené do Konštantínopola, zjavil sa sv. Štefan Pulcherii a povedal: «*Vidíš, ako boli tvoje prosby vyslyšané.*» Ihneď vstala a ponáhľala sa aj so svojím cisárskym bratom naproti neseným ostatkom svätého Štefana, a dala ich zatiaľ uložiť v cisárskom paláci, kým chrám k úcte sv. Štefana nebol vystavaný, do ktorého potom boli prenesené. Neskôr Pulcheria dostala aj ostatky sv. Vavrinca.

Keď mal Theodosius dvadsať rokov, Pulcheria sa postarala, aby mu zaopatrila manželku. Do Konštantínopolu prišla roku 421 krásna na tele a na duchu Athenais, dcéra jedného mudrca z Atén, aby otcovo poručenie, ktorým bola vydedená, vyhlásila za neplatné. Pulcheria keď uzrela krásnu a duchaplnú pannu, hneď si ju zaľúbila. Dala ju na cisárskom dvore v kresťanskom náboženstve vyučovať, pretože bola ešte pohankou. Roku 422 bola Athenais pokrstená, dostala meno Aelia Eudocia a cisár Theodosius si ju na radu Pulcherie vzal za manželku. Po dvoch rokoch bola Eudocia vyhlásená za cisárovnú. Pulcheria mala aj naďalej účasť pri správe krajiny; jej pričinením bol v roku 431 zvolaný cirkevný snem – Efezský koncil proti bludárovi Nestoriovi, ktorý Panne Márii upieral meno «Bohorodičky». K pohanom Pulcheria posielala misionárov a v celom rozsiahlom cisárstve sa všemožne starala o rozkvet sv. Cirkvi. Žiaľ, zanedlho nastali trpké dni aj pre zbožnú Pulcheriu.

Cisárovná Aelia Eudocia, ktorá mohla za svoje šťastie ďakovať jedine Pulcherii, stala sa jej nepriateľkou. Cisár komorník Chrysaphius, tajný kacír, vyvolal u Eudocie závisť voči Pulcherii. Potom táto nevďačná Eudocia nahovorila slabého cisára Theodosia, aby vypovedal svoju sestru z cisárskeho dvora. Podľa jej neprajnej rady prikázal konštantínopolskému patriarchovi, sv. Flavianovi, aby Pulcheriu poslal do kláštora.

Svätý muž však prehliadol nástrahy cisárovnej Eudocie a jej oblúbenca kacíra Chrysaphiusa, a neohrozene vzdoroval tomuto nespravodlivému rozkazu cisára. Zbožná Pulcheria sa od sv. Flaviana dozvedela o zlých úmysloch svojich nepriateľov, a roku 449 tajne opustila cisársky dvor, utiekla na svoj statok a žila ako v kláštore pri kostole Hebdomon (dnes sa to miesto nachádza v európskej časti Istanbulu). Pulcheriin úmysel bol, že celkom zabudne na márný svet a svoj život zasväťí jedine Bohu.

Nikdy sa svätá panna vo svojom zátiší nestážovala, nikdy neponosovala na krivdu, ktorú jej brat učinil, ani na násilie, ktoré jej nevďačná švagriná Eudocia chcela vykonať, ani na nespravodlivosť, ktorej sa úlisný Chrysaphius a ďalší cisárovi radcovia proti nej dopustili. Svätú pannu zarmucovalo iba to, že sv. Cirkev trpí ujmu, a síce, že jej dobrý, no slabý brat slúži ako hračka Eudocii a bludárskym radcom.

Zdroj: youtube.com

A Boží trest nastal. Slabého Theodosia stíhalo jedno nešťastie za druhým, sv. Flavian bol prenasledovaný, Eudocia a Chrysaphius sa pridali k heretikom, ktorých koncil v Efeze zatratil a nahovorili slabého cisára, že ich aj on sám podporoval. Nepriatelia apoštolského učenia smelo rozširovali svoje bludy medzi veriacim ľuďom. Ministri aj vysokí úradníci dopúšťali sa tých najväčších nespravodlivostí a útlaku voči poddaným. V ríši povstali nepokoje, ba mnohé jej časti sa začali búriť.

Sv. Pulcheria s bôľom hľadala zo svojho pustovníckeho úkrytu na to nešťastie, zo dňa na deň sa v ríši množiaceho. A v tomto smutnom čase pápež, sv. Lev, vyzval Pulcheriu listom, aby z poslušnosti voči sv. Cirkvi verejne vystúpila a všeobecné nešťastie odvrátila.

Sv. Pulcheria sa hneď vybrala na cisársky dvor a požiadala cisára o tajný rozhovor. Pulcheria oduševnená láskou k Bohu a k nešťastným blížnym hovorila s takou duševnou silou k slabému bratovi a tak živo mu predostrela pred očami skazu štátu, že s hrôzou uzrel priepasť, nad ktorú priviedol svoju vlasť. Bludár Chrysaphius bol hneď vypovedaný z cisárskeho dvora, jeho zločiny odhalené a on verejne popravený. Na cisárskom dvore bol uvedený predchádzajúci zbožný poriadok a život. Theodosius sa uzmieril úplne s Pulcheriou, a ona mala opäť účasť na vláde ako spoluvládka. Keď roku 450 cisár Theodosius II. umrel, odišla jeho manželka Aelia Eudocia do Jeruzalema, kde činila prísne pokánie a blahoslávne umrela.

Sv. Pulcheria sa stala cisárovnou celej Východorímskej ríše. Aby však mohla upevniť pokoj a poriadok vo svojej rozsiahlej ríši, vydala sa na žiadosť a radu dobre prajúcich radcov za Marciana, s ktorým sa potom o obtiažne panovanie delila. Marcian pochádzal z Ilýrie, zo vznešeného kresťanského rodu, bol to muž zbehlý vo vojenskom umení, vysokoučený, zriedkavých mravov a cností, oduševnený za sv. náboženstvo a plný

lásky voči chudobným.

Keď roku 450 sv. Pulcheria svoju ruku Marcianovi k manželskému zväzku podávala a na cisársky trón k svojmu boku ho povýšila, oznámila mu, že aj v manželskom stave zamýšľa zachovávať svoju panenskú nevinnosť. Cnostný Marcian sa zaviazal slávnostným sľubom, že aj on bude činiť podobne. A tieto dve veľké duše sa všemožne usilovali, aby svojich poddaných učinili šťastnými. V krátkom čase prekvitala sv. Cirkev, poddaní žili cnostne a spokojne, a priali si, aby sa ich cisárski manželia nikdy nepominuli.

Zdroj: wikimedia commons

Panovanie sv. Pulcherie bolo veľmi šťastné a požehnané, hoci krátke. Priatelia aj nepriatelia uznávali a vysoko ctili jej nadpozemské cnosti a múdrosť, jej odhodlanosť a smelosť v nebezpečenstvách, jej vernosť k pravej katolíckej viere, ktorú prejavovala najmä proti bludnému učeniu Eutycha a Nestoria, jej poslušnosť voči apoštolskej a pápežskej stolici v Ríme, jej zriedkavú nábožnosť a úctu k Matke Božej a svätým, i jej obetavú lásku k biednym. Kedykoľvek jej to dovoľovali vladárske povinnosti, venovala sv. Pulcheria slobodný čas modlitbám, verejným Božím službám, čítaniu náboženských spisov a opatrovaniu chudobných a chorých. Častokrát vstávala o polnoci a modlievala sa žalmy.

Roku 453 upadla do ťažkej choroby. Keď badala, že sa blíži jej posledná hodinka, prijala kajúcne sv. sviatosti zomierajúcich, a vo svojej poslednej vôli pamätala na chudobných a kostoly, ktorým poručila celý svoj majetok. Usnula v Pánu dňa 10. septembra roku 453. Pápež Benedikt XIV. prechovával veľkú úctu k tejto svätej a panenskej cisárovnjej. Jej telo bolo pochované v Konštantínopole.

Sv. Pulcheria sa vyobrazuje v ozdobnom cisárskom rúchu ako drží ľaliu v ruke.

Poučenie

Sv. Pulcheria ako cisárovná, obklopená zástupom lichotiacich dvoranov, zvelebovaná všetkými poddanými, zachovala na skvelom cisárskom dvore neporušenú nevinnosť srdca, ktorú v útlom veku obetovala Bohu a žila až do svojej blahoslavennej smrti v pokore Bohu a svojim blízkym.

Ako útla sirota žila už na cisárskom dvore ako v kláštore a Bohu milým rozjímaním prišla k presvedčeniu, že tento svet, so všetkými rozkošami a domnelou slávou, nemôže človeka natrvalo učiniť šťastným a že len nevinné srdce je Bohu milé a človeka časne aj večne činí blaženým. Preto sa vyhýbala každej príležitosti, aby nevinnosť svojho srdca zachovala neporušnú. A keď si to záležitosti krajiny vyžadovali, aby sa v obtiažnom panovaní o silné mužské rameno opierala, povedala horlivému a cnostnému kresťanovi Marcianovi: «*Pretože cisár zomrel, vyvolila som si teba zo štátnej rady ako najschopnejšieho. Daj mi slovo, že necháš neporušené moje panenstvo, ktoré som venovala Bohu, a ja ťa vyvolím za cisára.*» Ona bola z tých piatich múdrych panien, o ktorých Spasiteľ v sv. Evanjeliu podľa Matúša hovorí (Mt 25,1–13), že mali naplnené svoje lampy olejom a zapálené, keď prišiel mladoženích a posvietili mu na ceste

ku svadbe.

Zdroj: wikimedia commons

Pamätala na slová Spasiteľa, ktorý riekol tým pannám: *«Dávajte pozor, lebo neviete dňa ani hodiny!»* Vo všetkých pokušeniach starostlivo pozorovala svojho Spasiteľa a v jeho prítomnosti kráčala smelo na úzkej ceste Božej bázne. Aby sa od nastúpenej cesty, ktorá vedie do večného blahoslavenstva, neuchýlila, modlievala sa horlivo, prijímala často sv. sviatosti a konala skutky milosrdenstva voči blíznym. Nekonečná láska k božskému Spasiteľovi naplňovala jej srdce, u Neho nachádzala útechu, posilu, pomoc a svoje najväčšie šťastie.

Kresťan, ak chceš zabezpečiť svoju spásu, počúvaj a nasleduj, čo hovoria tie múdre panny vo sv. evanjeliu, ktoré šli so zažatými lampami oproti ženíchovi: *«Idte k tým, ktorí olej predávajú a kúpte si.»* Nasleduj sv. Pulcheriu, panenskú cisárovnú, ktorá čistým srdcom slúžila Pánovi a svojmu nebeskému Ženíchovi a bola vždy pripravená na jeho príchod. Rozjímaj o márnosti sveta, horlivo sa modlievaj, buď milosrdný voči blíznym a ak zachováš svoje srdce nepoškvrnené od hriechu, nebudeš sa musieť obávať, že ťa Spasiteľ privíta pred bránou nebeskej svadby slovami, ako tie nemúdre panny: *«Nepoznám ťa!»*

Modlitba

Popraj nám, ó Pane Bože, milosť opravdivej lásky k Ježišovi a prispej nám k pomoci v hodinu pokušenia, aby sme aj my, ako sv. Pulcheria, ktorej cnosti dnes zvelebujeme, do skončenia v Tvojej milosti zotrvali. Skrze Ježiša Krista, Syna Tvojho, Pána nášho. Amen

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-pulcheria-cisarovna-2/>